

Kurikulum za rano učenje engleskog jezika prema CLIL metodi

Rujan, 2023.

Ivona Hnatko

Danijela Horvat

Zorica Durman Marijanović

Ivanka Karačić

Ova je publikacija ostvarena uz financijsku potporu Europske komisije u okviru Erasmus akreditacije broj 2020-1-HR01-KA120-SCH-094686. Ona izražava isključivo stajalište njenih autora i Komisija se ne može smatrati odgovornom pri uporabi informacija koje se u njoj nalaze.

SADRŽAJ

Uvod

- 1. Vizija, misija i strategija**
- 2. Ciljna skupina**
- 3. Načela i vrijednosti kurikuluma**
- 4. Polazišta**
- 5. Ishodi učenja**
- 6. Djeca s posebnim potrebama**
- 7. Vrednovanje**
- 8. Profesionalni razvoj odgojitelja i stručnih suradnika**

Literatura

UVOD

Učenje stranog jezika poželjno je započeti već u vrtićkoj dobi. Djeca imaju prirodni potencijal za brzo usvajanje jezika koje doprinosi kognitivnom razvoju djeteta, stvaranju pozitivnog odnosa prema budućem učenju, kao i nastajanju vrijednosnog sustava koji promiče poštivanje drugih kultura. Učenje stranog jezika u predškolskoj dobi treba djetetu pružiti pozitivno iskustvo sudjelovanja u učenju bez pritiska ocjena, testova i ispitivanja. Rano učenje stranog jezika također razvija komunikacijske kompetencije poput razumijevanja i izražavanja, kao i sposobnost rješavanja problema. Dijete se kroz jezike upoznaje s višejezičnim i multikulturnim svijetom te istovremeno uči o drugim kulturama, narodima i običajima. Rano učenje stranog jezika može olakšati djeci učenje drugih stranih jezika, na taj način bolje upoznaju materinji jezik i postižu bolje rezultate u drugim područjima. Zbog toga ministri obrazovanja Europske unije podupiru nastavu na najmanje dva strana jezika od rane dobi. Rano učenje stranih jezika može utjecati na stavove prema drugim jezicima i njihovim kulturama. To je glavna motivacija raznih inicijativa Europske komisije za promicanje ranog učenja stranih jezika i poticanje istraživanja na tim područjima. Rano učenje jezika znači sustavno podizanje svijesti ili izloženost jeziku koje se odvija u obrazovanju u ranom djetinjstvu u kontekstu predškolskog odgoja. Otvaranje dječjih umova za višejezičnost i različite kulture je vrijedna vježba koja sama po sebi pojačava individualni i društveni razvoj i povećava njihovu sposobnost suosjećanja s drugima. Prema našem iskustvu, programi ranog učenja stranog jezika u predškolskoj ustanovi predstavljaju bogato iskustvo i donose značajne prednosti u poticanju razvojnih potencijala djece. Takve aktivnosti su od ključne važnosti u jačanju kompetencija kao što su razumijevanje, izražavanje, komunikacija i rješavanje problema. Omogućuju djeci uspješno komuniciranje s vršnjacima i odraslima. Djeca postaju svjesna vlastitog identiteta i kulturnih vrijednosti. Rano učenje stranog jezika može oblikovati način na koji djeca razvijaju svoje stavove prema drugim jezicima i kulturama podizanjem svijesti o različitosti i kulturnoj raznolikosti, potičući razumijevanje i poštovanje. Iskustvo i brojna istraživanja

upućuju na to da rano učenje jezika, koje je dio općeg obrazovanja, treba podupirati međukulturalno obrazovanje, osobni razvoj djeteta te cjeloživotno učenje.

Erasmus plan razvoja našeg vrtića uključuje kontinuirani rad na kvaliteti programa ranog učenja engleskog jezika s ciljem uvažavanja suvremenih spoznaja i inovativnih metoda poučavanja i učenja. Integrirano poučavanje jezika i sadržaja (eng.CLIL - Content, Language Integrated Learning) inovativni je pristup poučavanju koji potiče višejezično obrazovanje u Europi. CLIL je dvojno fokusiran obrazovni pristup gdje se neki sadržaj učenja (kao što je tema o globalnoj klimi ili predmet) podučava na dodatnom jeziku. CLIL lekcija stoga nije lekcija jezika niti je predmetna lekcija koja se prenosi na stranom jeziku. Neki od osnovnih principa su da se jezik koristi za učenje, kao i za komunikaciju, a predmet je taj koji određuje jezik koji je potreban za učenje. Pokazalo se da CLIL ima brojne lingvističke, akademske i društveno korisne ishode, međutim njegova uspješna implementacija donosi niz predvidljivih komplikacija u kontekstu poučavanja.

Od 1990-ih bilo je mnogo različitih eksperimenata ili načina na koje se CLIL provodio diljem svijeta, uključujući različite postotke vremena u nastavi, dobne skupine i predmete. Prema Coyleu 1999., uspješna CLIL lekcija trebala bi kombinirati elemente sadržaja, komunikacije, kognicije i kulture. Ovaj kurikulum također priprema djecu na potrebne kompetencije za 21. stoljeće, a to su:

- Kritičko mišljenje
- Kreativnost
- Suradnja
- Komunikacijska, informacijska i medijska pismenost,
- Računalna i ICT pismenost
- Međukulturalno razumijevanje
- Samopouzdanje u karijeri i učenju.

To su tzv. transverzalne, međupredmetne kompetencije koje se smatraju jednako važnima kao i sadržaj učenja i kurikulum. Na tržištu rada i suvremenom društvu ove

su kompetencije sve više tražene. Ako smatramo da bi odgoj i obrazovanje trebalo pripremiti pojedince za uspješnu budućnost, trebali bismo omogućiti djeci da jačaju ove kompetencije kroz različite odgojno-obrazovne programe.

1. Vizija, misija i strategija

VIZIJA – Unapređenje cjelovitog kvalitetnog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja ostvarivanjem dugoročno održivog plana internacionalizacije ustanove te integracija europske dobre primjerene prakse u kurikulum vrtića. Razvoj kompetencija djece za zanimanja budućnosti i jačanje kompetencija osoblja za 21. stoljeće.

MISIJA – Razvoj internacionalizacije i kvalitetnih programa u dječjem vrtiću za jačanje ključnih kompetencija djece i odgojno obrazovnih djelatnika. Jačanjem ključnih kompetencija osoblja ostvariti uvođenje inovativnih, suvremenih metoda rada s djecom radi razvoja njihovih ključnih kompetencija sukladno suvremenim spoznajama, s posebnim naglaskom na kvalitetno uključivanje djece sa smanjenim mogućnostima.

STRATEGIJA - Naša strategija zasniva se na stručnom usavršavanju i primjeni stečenih znanja u svim područjima odgojno obrazovnog rada u vrtiću, koja su usmjerena na rad s djecom dobi 3-7 godina. Strategija podrazumijeva integraciju načela CLIL pedagogije, polazišta i sadržaja u postojeće programe ranog učenja engleskog jezika radi postizanja planiranih ishoda učenja.

2. Ciljne skupine

Dvije su ciljne skupine kojima je namijenjen ovaj kurikulum. Prva su odgojitelji djece rane i predškolske dobi koji žele provoditi program ranog učenja engleskog jezika koristeći najnovije spoznaje i dobru europsku praksu. Cilj je jačanje njihovih stručnih znanja i kompetencija.

Druga ciljna skupina su djeca rane i predškolske dobi (3-7 g.) koja su uključena u program ranog učenja engleskog jezika, uključujući djecu s posebnim potrebama. Kurikulum definira ishode učenja koji su važni u CLIL metodi učenja stranog jezika.

3. Načela i vrijednosti kurikuluma

- **Fleksibilnost odgojno – obrazovnog procesa:**

Za uspješno ostvarivanje ovog načela u vrtiću, važna je fleksibilnost svih sudionika odgojno-obrazovnoga procesa, a posebice odgojitelja angažiranih i odgovornih za visoku razinu kvalitete ustanove u cjelini. Prihvatanjem i primjenom ovog načela omogućuje se razvoj vrtića u smjeru kvalitetne zajednice koja uči. U takvoj zajednici prihvaćaju se i stvaraju uvjeti za uspješno zadovoljavanje potreba svakog djeteta, poštovanje njegovih prava i razvoj njihovih potencijala osobnim tempom.

- **Partnerstvo vrtića s roditeljima i širom zajednicom:**

Roditelji djeteta i odgojitelji osobe koje se najintenzivnije skrbe o djetetu i njegovoj dobrobiti i zato je važno osigurati dobru komunikaciju i suradnju. Otvorena, podržavajuća i ravnopravna komunikacija roditelja djeteta, odgojitelja i ostalog osoblja u ustanovi ima zajednički cilj: primjereno odgovoriti na individualne i razvojne potrebe djeteta i osigurati potporu njegovu cjelovitom razvoju, a sve u cilju promoviranja održivog razvoja.

- **Kontinuitet u odgojno – obrazovnom radu:**

Osiguravanje kontinuiteta u odgojno – obrazovnom radu osigurava uvjete za zadovoljavanje jednog od temeljnih prava djeteta – prava na odgoj i obrazovanje. Potrebna je stalna suradnja (partnerstvo) u sklopu i među različitim razinama odgojno - obrazovnoga sustava, roditelja i lokalne zajednice.

- **Otvorenost i spremnost za učenje i unaprjeđenje:**

Otvorenost za kontinuirano učenje i spremnost na unapređivanje prakse moguće je osnaživati uz pomoć kontinuiranog istraživanja i unapređivanja kvalitete odgojno -

obrazovnoga procesa od samih odgojitelja i drugih stručnih djelatnika vrtića. Osposobljavanja odgojitelja i drugih stručnih djelatnika vrtića za istraživanje i aktivno promišljanje vlastite odgojno-obrazovne prakse, u smjeru razvoja refleksivne prakse i refleksivnog profesionalizma, osigurava oživotvorenje ideja sadržanih u Nacionalnome kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje u samu odgojno-obrazovnu praksu.

Ovaj kurikulum za rano učenje engleskog jezika podržava i promiče vrijednosti koje promiče i Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj. To su :

- znanje
- humanizam i tolerancija
- identitet
- odgovornost
- autonomija
- kreativnost

4. Polazišta

Kurikulum za rano učenje engleskog jezika prema CLIL pedagogiji u Dječjem vrtiću Petar Pan polazi od sljedećih dokumenata:

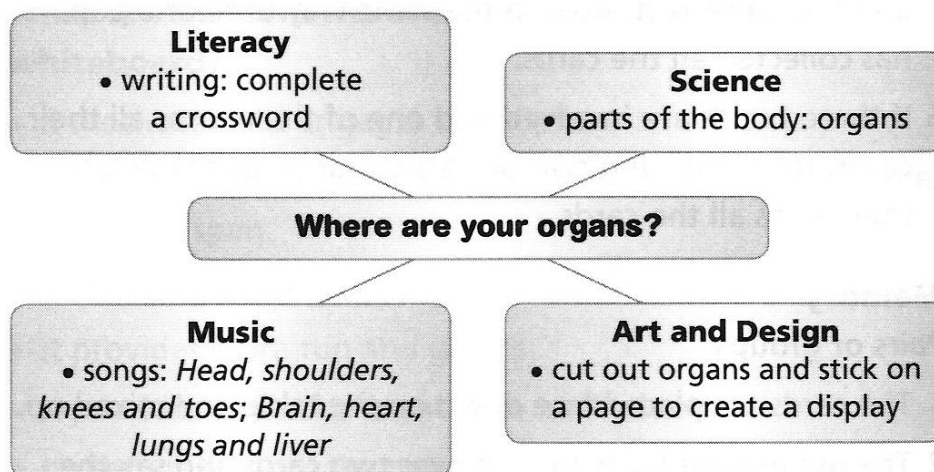
- Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju(NN94/13)
- Državni pedagoški standard (2008.)
- Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015)
- Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi (1991)
- Konvencija o pravima djeteta (2001)
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014)
- Europska komisija/EACEA/Eurydice, 2017. Ključni podaci o poučavanju jezika u školama u Europi – izdanje 2017. Izvješće Eurydicea. Ured za publikacije Europske unije u Luksemburgu
- Strategija internacionalizacije Dječjeg vrtića Petar Pan (2021.-2025.)
- Kurikulum za okoliš i održivi razvoj Dječjeg vrtića Petar Pan (2023.)

Metode i postupci rada koje odgojitelji koriste u programu ranog učenja engleskog jezika – koncept iskustvenog učenja - omogućuju kvalitetu i raznolikost

iskustava, istraživanje, interpretiranje i sudjelovanje u jezičnim aktivnostima. Taj koncept pokazao se osobito prikladnim za rad s djecom rane i predškolske dobi. U odgojno-obrazovnom radu također se koristi projektno učenje i integrirani kurikulum. Djeca uče isti sadržaj kroz različite centre aktivnosti, razvijaju različite kompetencije kroz aktivnosti i poticaje koji se odnose na istu temu. Postoje jasne poveznice s CLIL pedagoškim pristupom odnosno međupredmetnim učenjem koje je osnovno polazište.

Međupredmetno učenje u okviru CLIL metode - primjer

Cross curricular links

CLIL pedagogija poštuje holistički pristup učenju i obrazovanju. Dijete i njegov interes je u središtu. Fokus je također na razvoju građanskih kompetencija, obrazovanje za ljudska prava te obrazovanje za okoliš i održivi razvoj.

4.1 Prednosti uvođenja CLIL pedagogije

U odnosu na vrtić

- CLIL poboljšava identitet i prestiž ustanove na lokalnoj i nacionalnoj razini
- omogućuje komunikaciju i koordinaciju između odgojitelja i učitelja različitih odjela i programa
- utječe na raznolikost metoda i oblika poučavanja i učenja

- omogućuje sudjelovanje u eTwinning projektima s drugim školama, na primjer o ekologiji i održivom razvoju
- može pomoći u radu na međukulturalnim kompetencijama unutar ustanove
- edukatorima daje određenu slobodu odabira materijala i medija, fokusira se na važne, ključne točke svakog područja.

U odnosu na odgojitelje

Naglasak ovog kurikulumu za rano učenje engleskog jezika proizlazi iz važnih kompetencija iz Nacionalnoga kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, a to je komunikacija na stranom jeziku. Kako bi odgojitelji kreirali aktivnosti na engleskom jeziku potrebno je pridržavati se deset načela CLIL pedagogije.

10 Načela CLIL metode

1	<p>Ključne informacije se spominju na početku lekcije.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ono što odgojitelj želi da djeca pamte spominje na početku lekcije
2	<p>Zadatak je prioritet, jezik služi kao pomagalo.</p> <ul style="list-style-type: none"> - odgojitelj koristiti geste i pokrete koje su poznate djeci uz objašnjavanje na engleskom jeziku
3	<p>Ključne riječi su naglašene.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ključne riječi su napisane na karticama i provode se kroz aktivnosti u različitim centrima
4	<p>Jezik u tri dimenzije (3D)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odgojitelj balansira aktivnost kroz tri dimenzije: jezik, kontekst i aktivnost
5	<p>Zadatak je uvijek dovoljno zahtjevan za dijete da potakne motivaciju.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zadatak mora biti u isto vrijeme izazovan i lako rješiv u djetetovoj trenutačnoj zoni razvoja koji mu izaziva zadovoljstvo

6	<p>Komunikacija među vršnjacima.</p> <ul style="list-style-type: none"> - djeca se potiče na uključivanje u više komunikacijskih dijaloga s vršnjacima
7	<p>Odgojitelj usmjerava multimedijske poticaje (receptivne vještine, slušanje), mediji, film, TV, multimedija (slika, pokret, zvuk)</p>
8	<p>Podrška djetetu za više verbalnog izražavanja.</p>
9	<p>Poticanje spoznajnog razvoja (zaključivanje, spoznajne funkcije više razine, kreativno mišljenje).</p> <ul style="list-style-type: none"> - kreiranje novih aktivnosti s naučenim rječnikom
10	<p>Korištenje jezika u životno praktičnim situacijama.</p>

Strategije poučavanja

Odgojitelji moraju biti sigurni da su djeca razumjela određenu riječ, koncept teme koju obrađuju. Odgojitelj to može postići na sljedeće načine:

1. Ključne riječi

Pogađanje teme određene lekcije kroz uzročno - posljedičnu vezu između navedene riječi. *primjerice: jesen, peteljka, koštica, stablo, crveno, jež*

2. razgovor uz rekvizite i vizuale

Odgojitelj donese 3D objekt ili fotografiju koja je vezana uz temu. Svako dijete smisli pitanje vezano uz temu i ispituje odgojitelja.

3. Vizualna gestura

Djeca riječi bolje pamte uz vizualnu, animacijsku gesturu ili pokret. Koristeći samo mimiku ili cijelo tijelo odgojitelj daje riječi mjesto u prostoru.

4. Slagalica

Ključnu riječ isprintati u fotografiji na velikom formatu, izrezati te tražiti od djece da ju sastave.

5. Točno / netočno / ne znam

Pripremiti točne i netočne tvrdnje vezane uz temu na koje djeca odgovaraju.

6. Ponavljanje

Prije nego što dijete počne koristiti riječ u svakodnevnim situacijama dijete prvo riječ mora dovoljno puta čuti kroz različite kontekste. Kroz ponavljanje riječi u različitim kontekstima djetetu se daje prostor i vrijeme za usvajanje definicije i ponavljanja riječi.

Za uspješno provođenje CLIL pedagogije također je važno da se odgojitelji pridržavaju dogovorenih CLIL fraza u svakodnevnom govoru kako bi bio lakši prijelaz odgojitelja iz jedne odgojne skupine u drugu, zvan "Classroom Language Guide". Ova značajka povezuje polazišta kurikulumata: Fleksibilnost odgojno - obrazovnog rada i Kontinuitet odgojno - obrazovnog rada.

U odnosu na djecu:

Učenje jezika

- CLIL poboljšava ukupnu i specifičnu jezičnu kompetenciju
- učenje se poboljšava jer djeca uče kroz svakodnevne situacije
- Kada su djeca zainteresirana za neku temu, motivirani su za usvajanje jezika komunicirajući o toj temi

Akademski razvoj

- priprema djecu za daljnje učenje engleskog jezika u školi, olakšava prijelaz iz vrtića u školu
- CLIL pomaže u međunarodnoj i međukulturalnoj toleranciji
- Dvojezična djeca imaju oštrije kognitivne vještine, a njihov je mozak budniji i aktivniji u usporedbi s jednojezičnom djecom, čak i kada se koristi samo jedan jezik
- Omogućuje pristup širem rasponu različitih poticaja za učenje

Osobni razvoj

- uvodi širi kulturni kontekst
- CLIL razvija višejezične interese i stavove
- povećava motivaciju za učenje proučavanjem zanimljivih sadržaja

U odnosu na širu društvenu zajednicu

Međukulturalno učenje

- raznolikost jezika i potreba za komunikacijom na različitim jezicima smatraju se središnjim pitanjima u Europskoj Uniji.
- Europska komisija ima jasnu viziju višejezične Europe u kojoj ljudi mogu funkcionirati na dva ili tri jezika.
- S povećanom upotrebom interneta, međunarodnim projektima i globaliziranim poslovima raste potreba za komunikacijskim vještinama na drugom ili trećem jeziku.
- Jezici igraju ključnu ulogu u obrazovnim programima diljem Europe.

5. Ishodi učenja

Ishodi učenja u ovom području mogu biti konkretni pojmovi, koncepti, sadržaji i kompetencije koji se poučavaju u okviru 10 CLIL tema:

1. Ljudsko tijelo
2. Hrana i zdravlje
3. Živa bića
4. Životni ciklusi
5. Materijali i svojstva: promjene materijala
6. Fizički procesi
7. Sile i kretanje
8. Svjetlost i zvuk
9. Pitanja okoliša i globalizacije
10. Vrijeme i voda

5.1. Kompetencije

KOMUNIKACIJSKA JEZIČNA KOMPETENCIJA

1. Neverbalno i verbalno reagira na izgovorene riječi te vrlo kratke i jednostavne upute i pitanja

- povezuje izgovorene riječi ili zvučni zapis riječi sa slikovnim prikazima i predmetima
- povezuje izgovorene upute ili zvučni zapis uputa s radnjama
- odgovara na pitanja razumijevanja (yes, no)

2. Prepoznaje riječ kao grafički zapis

- povezuje grafički zapis riječi (čiji je izgovor jednak ili vrlo sličan pisanome obliku) sa slikovnim prikazom
- povezuje grafički zapis riječi s njezinim izgovorom

3. Ponavlja riječi i vrlo kratke i jednostavne rečenice oponašajući engleski sustav glasova.

- ponavlja izgovor riječi i nekoliko riječi u nizu prema slušnome modelu

4. Upotrebljava učestale riječi oponašajući engleski sustav glasova.

- izgovara učestale riječi (imenuje, odgovara) na temelju slikovnoga i slušnoga poticaja

5. Razgovara s drugom osobom te s njom razmjenjuje naučene vrlo kratke i jednostavne rečenice.

- upotrebljava osnovne komunikacijske obrasce
- pozdravlja, predstavlja se, pita za ime
- čestita rođendan i blagdane, zahvaljuje

6. Preslikava slova engleske abecede.

- preslikava slova engleske abecede prema predlošku (posebice q, w, x i y)

7. Preslikava jednostavne učestale riječi.

- preslikava ključne riječi kako bi razvio grafomotoriku (u smislenim aktivnostima, npr. izrada popisa za kupovinu, popisa želja, rječnika, jednostavne čestitke i sl.)

SADRŽAJI I PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Leksičke se strukture biraju primjereno razvojnoj dobi djeteta vodeći računa o povezanosti s drugim razvojnim područjima i drugim područjima interesa te svakodnevnih i trenutnih događanja. Gramatičke se strukture biraju primjereno razvojnoj dobi djeteta i proizlaze iz funkcija kao što su: uljudno ophođenje, pozdravljanje i oslovljavanje, predstavljanje, čestitanje, imenovanje, brojenje.

Poučavanje jezičnih sadržaja (leksičkih i gramatičkih struktura) temelji se na govornoj komunikaciji i učenju iz situacije posredstvom mimike, gesta, pokreta, likovnog izraza, igre, pjesme i dramatizacije s pomoću zornih sredstava. Novi se sadržaji uvode na temelju poznatih jezičnih sadržaja koji se posreduju globalno, bez osvještavanja i upotrebe metajezika, prilagođeno razini jezičnoga razvoja i iskustvu djeteta. Kod djece se potiče višejezičnost, odnosno svrsishodna upotreba drugih jezika i dijalekata.

MEĐUKULTURNA KOMUNIKACIJSKA KOMPETENCIJA

1. Uočava međukulturna iskustva u poznatome kontekstu te prepoznaje osnovne činjenice i obilježja kultura ciljnoga jezika ili drugih kultura i uočava sličnosti s vlastitom kulturom

- uočava imena i tipična prezimena vršnjaka iz zemalja ciljnoga jezika
- prepoznaje posebnosti obiteljskih proslava i načina obilježavanja blagdana
- prepoznaje nazive zemalja
- prepoznaje i pozitivno reagira na različite književne tekstove (npr. pjesmice, brojalice, slikovnice i sl.)

2. Prepoznaje i oponaša osnovne obrasce uljudnog ophođenja u simuliranim i/ili stvarnim međukulturnim susretima

- pravilno reagira u vrlo jednostavnim komunikacijskim situacijama na engleskome jeziku
- ponavlja izraze za pozdravljanje i oslovljavanje osoba u poznatome kontekstu na neformalnoj razini
- izražava zahvalu i molbu
- oponaša neverbalne znakove

3. Pokazuje zanimanje za učenje o kulturi ciljnog jezika.

- pozitivno reagira na prigodne sadržaje i aktivnosti u bliskome kontekstu
- postavlja pitanja o bliskim sadržajima i običajima na materinskome i/ili stranome jeziku

4. Prepoznaje i reagira na primjere prihvaćanja i/ ili isključivanja drugih i drugačijih u poznatim kontekstima.

- uočava primjere uključivanja i/ili izoliranja drugih i drugačijih u situacijama iz svakodnevnoga života u fizičkome i digitalnome okružju

SAMOSTALNOST U OVLADAVANJU JEZIKOM

Preporuke za ostvarivanje odgjno-obrazovnih sadržaja su opisane u dijelu “Načela CLIL metode”.

1. Uočava i koristi se osnovnim kognitivnim strategijama učenja jezika.

- gleda i pozorno sluša učitelja, druge učenike i zvučno-vizualne zapise
- ponavlja i uvježbava vrlo kratke i učestale riječi i izraze razmjenjujući ih s drugima
- oponaša zvukove i intonaciju

2. Uočava i koristi se najosnovnijim metakognitivnim strategijama učenja jezika.

- usmjerava pažnju na određeni zadatak i rješava ga
- prikuplja svoje radove u mapu radova (portfolio) prema uputama radi praćenja napretka u učenju
- razmišlja o svojim osjećajima prema učenju jezika i prikladnim znakovima/cртеžima ih opisuje

3. Uočava i koristi se osnovnim društveno-afektivnim strategijama učenja jezika

- razvija početni pozitivan stav i zanimanje za učenje engleskoga jezika
- oponaša interakciju i surađuje s drugima u paru ili skupini pokazujući prema njima suosjećajnost igrom, pjesmom, pričom, dijeljenjem uloga i kretanjem

4. Uočava i primjenjuje osnovne tehnike kreativnog izražavanja.

- kreativno se izražava pjesmom i glumom
- izrađuje slikovni rječnik
- izrezuje, slaže i boji crteže /slike

5. Uočava činjenice i mišljenja u vrlo kratkim učestalim jednostavnim izrazima i rečenicama

- reagira na različite vrste poticaja (slušajući zvučne zapise, doživljava vršnjaka i slično) iznoseći činjenicu i/ili mišljenje

6. Prepoznaje različite izvore informacija.

- prepoznaje i razlikuje različite izvore informacija (udžbenik, radna bilježnica, razni audiovizualni i digitalni materijali te didaktički materijali učitelja)

Poštujući načelo fleksibilnosti odgojno-obrazovnog procesa, odgojitelj će prilagoditi teme, aktivnosti i poticaje razvojnim karakteristikama i dobi djece u programu, a

također voditi brigu o individualizaciji za djecu sa smanjenim i povećanim mogućnostima za učenje.

6. Djeca s posebnim potrebama

U skladu s vizijom i misijom našega vrtića jedno od važnih ciljeva nam je raditi na kvaliteti programa i prepoznavanju vrtića u našoj zajednici kao mjesta otvorenog prema inkluzivnom odgoju i obrazovanju. U stvaranju kurikuluma za rano poučavanje engleskog jezika prema CLIL metodi nametnulo nam se pitanje uključivanja djece s teškoćama u razvoju. Proučavajući dostupnu literaturu jako je malo članaka u kojima se djeca s teškoćama u razvoju povezuju s učenjem stranih jezika. O poučavanju stranog jezika djece s teškoćama u razvoju prema CLIL metodi nema dostupnih sadržaja. Inkluzivno obrazovanje temelji se na pravu kvalitetnog obrazovanja sve djece podjednako što znači da omogućuje djeci s teškoćama da, prema svojim sposobnostima, mogućnostima i interesima, sudjeluju i surađuju s drugom djecom (Ivančić i Stančić, 2013.). CLIL se nametnuo kao inovativni pristup koji potiče višjezično obrazovanje u Europi, metoda u kojoj možemo koristiti različite sadržaje i integrirano poučavati strani jezik. Potreba za inovacijom u obrazovanju proizlazi iz niza promjena modernog društva. Današnja djeca svoju predodžbu o svijetu sve više temelje na onome što su vidjeli i čuli, a manje na onome što su pročitali ili su slušali od starijih. Tako se nametnula i potreba da se poučavanje treba sve više oslanjati na audiovizualna sredstva, na digitalnu tehnologiju, jer je to način na koji današnja djeca najlakše usvajaju znanja. To je način kako možemo poučavanje učiniti zanimljivijim i privlačnijim za svako dijete.

Poučavanje po CLIL metodi donosi niz dobrobiti za dijete, a izdvajamo da se učenje poboljšava jer djeca uče kroz svakodnevne situacije. Djeca s teškoćama u razvoju prije svega trebaju strukturu, organizaciju i rutinu. To im pomaže da se osjećaju sigurno i smireno i tako lakše grade svoje samopouzdanje. Kada poučavanje stranom jeziku stavite u kontekst svakodnevnih situacija, onda znamo da one slijede svakodnevne rutine koje se izmjenjuju u vrtiću. Djeca lako predviđaju sljedeće korake, u lakom predviđanju dobro se snalaze, bolje se ponašaju i brže uče. Naša su predviđanja da se na tim temeljima može očekivati pozitivan učinak CLIL metode

ranog poučavanja engleskog jezika i kod djece s teškoćama u razvoju uz neke male prilagodbe koje su već dokazano dale pozitivan učinak.

Prilagodbe za djecu s posebnim potrebama

- u pojašnjenju aktivnosti koristiti jednostavni jezik, kratke rečenice
- dati djetetu pojašnjenje koristeći različite izvore: npr. uz govor koristiti slike
- ponuditi djetetu mogućnost da na različite načine nešto čini npr. ne može složiti riječ na engl. jeziku možda je može ponoviti glasno
- upariti dijete s drugim djetetom s kojim će raditi, poticati timski rad
- dati djeci neke druge zadatke, npr. kod učenja novih riječi oni su vaši pomagači koji dijele slikovne predloške drugoj djeci
- pronađite ono što dijete posebno voli i potaknite sve ostale da u tom trenutku to čine za njega/nju, npr. dijete voli morske pse pa svi pjevajte "Baby shark"
- primjenjujte pozitivno potkrepljenje, djeca s teškoćama u razvoju to vole, npr. kada nešto učine dobro pohvalite ih i dozvolite da više puta otpjevaju svoju omiljenu pjesmu

7. Vrednovanje programa

Vrednovanje programa prema CLIL pedagogiji provodit će se prema kriterijima učinkovitosti koji su definirani na pet razina za različite ciljne skupine i područja, a to su: CLIL edukatori (odgojitelji), materijali i sredstva za rad, djeca polaznici programa, roditelji djece polaznika programa, ravnatelj i stručni tim vrtića.

Vrednovanje ishoda učenja provodit će se kvalitativnim i kvantitativnim metodama. Kvalitativne metode uključuju praćenje i dokumentiranje odgojitelja tijekom odgojno-obrazovnog procesa u odnosu na pojedino dijete i cijelu odgojnu skupinu, akcijska istraživanja. Kvantitativne metode uključuju Upitnike za roditelje i Upitnike za procjenu kompetencija djece. Upitnici za roditelje ispitivat će određena ponašanja i kompetencije djece povezana s programom, a koje roditelji mogu vidjeti u obiteljskom okruženju, kao i zadovoljstvo različitim segmentima programa. Upitnici

za procjenu kompetencija djece ispitivat će motivaciju za učenje, jezičnu i međukulturalnu kompetenciju.

8. Profesionalni razvoj stručnih djelatnika

Stručni djelatnici vrtića koji sudjeluju u planiranju, realizaciji i vrednovanju programa su odgojitelji, stručni suradnici i ravnatelj. Da bismo osigurali kontinuiranu kvalitetu programa ključno je jačati kompetencije stručnih djelatnika. Prema Strategiji obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014) važno je osposobiti djecu i učenike za komunikaciju u multikulturalnoj i mnogojezičnoj zajednici. Stoga je neophodno osigurati mogućnosti za takvu komunikaciju stručnim djelatnicima koji provode program. Te mogućnosti daje nam Erasmus+ program. Profesionalni razvoj i stručno usavršavanje osigurat ćemo kroz pohađanje kvalitetnih edukacija i tečajeva u Hrvatskoj te kroz međunarodne aktivnosti u okviru Erasmus+ projekata (strukturirani tečajevi, promatranje na radnom mjestu, eTwinning projekti, razmjena dobre prakse).

LITERATURA:

1. Državni pedagoški standard (2008.)
2. Grieson, M. i Superfine, W.: The CLIL Resource Pack
3. Ivančić Đ., Stančić Z. (2013). Stvaranje inkluzivne kulture škole, Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja, Vol 49, br.2, str. 139-157
4. Kecman S. (2023). Uloga interneta u primjeni metode CLIL, Varaždinski učitelj-digitalni časopis za odgoj i obrazovanje, god.6, br.12
5. Konvencija o pravima djeteta (2001)
6. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015)
7. Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi (1991)
8. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014)
9. Vodopija-Krstanović I., Badurina Dorina (2020). Integrirano usvajanje stranog jezika i sadržaja (CLIL): prednosti, izazovi i mjere, Metodčki vidici, 11, str.69 - 90
10. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju(NN 57/22)
11. <https://www.fluentu.com/blog/educator/clil-teaching/> 23. 9. 2023.